

πλα ξμενον εἰς τὴν εἴσοδον, ὃ δὲ ἄγνωτος ὁ φορῶν τὸν φαιόχρουν μανδύον, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο πλησίον μου εἰς τὸ καφενεῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἦτο κατὰσκοπος. Ἔλα μαζί μου μοὶ εἶπεν ὁ κατὰσκοπος. — Καλὰ ἀπεκρίθην ἐφόρσα τὰ ὑποδήματά μου, τὸ πανταλόνι μου καὶ ἐπεριπάτου εἰς τὸ δωμάτιον. Τὸ αἷμα ἔβραζεν εἰς τὰς γλέθας μου,

Ὅταν ἐπλησίασα εἰς τὸν τοῖχον ὅπου ἐκρέματο τὸ ξίφος μου τὸ ἤρπασα ἀμέσως καὶ εἶπα. Εἶσαι κατὰσκοπος! Ὑπερασπίσου! Καὶ μὲ μίαν σπαθιά δεξιὰ, μίαν ἀριστερά, μίαν εἰς τὴν κεφαλὴν, ὁ κατὰσκοπος ἔπεσε. Ἐπῆρα τὰ χρήματά μου, καὶ ἔφυγα ἀπὸ τὸ παράθυρον.

Τότε ἐγνώρισα τὸν στρατηγὸν Σαζίν. Μὲ ἡγάγησε καὶ μοῦ ἔδωκε διαβατήριον ἀπὸ τὴν πρεσβείαν, μὲ ἔπῃρε μαζί του εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ μὲ ἔκαμε παιδαγωγὸν τῶν τέκνων του.

Ὅταν ὁ στρατηγὸς ἀπέθανε, ἡ καλὴ σας μητέρα μὲ προστάλεσε καὶ μὲ εἶπε.

— Κάρλ Ἰβάν· σοῦ ἐμπιστεύομαι τὰ παιδιά μου· ἀγάπα τα καὶ δὲ θὰ σὲ ἐγκαταλείψω ποτέ. Θὰ φροντίσω διὰ τὰ γηρατειά σου.

Τώρα ἀπέθανε καὶ ὅλα ἐλησμονήθησαν. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τόσῃν ὑπηρεσίαν εἶμαι ἡναγκασμένος, γέρον ἄνθρωπος, νὰ τρέχω εἰς τοὺς δρόμους διὰ νὰ εὑρῶ ἓνα κομμάτι ψωμί. Ὁ Θεὸς βλέπει αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ γνωρίζει καὶ τίποτε δὲν γίνεται ἄνευ τῆς θελήσεώς του. Μόνον σὰς λυποῦμαι, παιδιά! εἶπεν ἐν ἐπιλόγῳ, ὁ Κάρλ Ἰβάνοβιτς ἐλκύσας με εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ φιλήσας με ἐπὶ τοῦ μετώπου. Α. Κ.

Η ΑΠΟΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΖΑΙΝ

[Ἐγκαταλειμμένος, λησμονημένος, ἄφελος, ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Μαδρίτῃ ὁ περιβόητος Γάλλος στρατάρχης Βαζαῖν, ὁ φρουράρχος τοῦ Μέντζ. Ἡ ἐν Μαδρίτῃ γαλλικὴ παροικία μετ' ἐπιδεικτικῆς περιφρονήσεως ἀπέσχε τῆς κηδείας του, ἐκαῖνον δὲ, ὅστις ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀνώτατον στρατιωτικὸν ἀξίωμα τῆς πατρίδος του καὶ ὠδήγησεν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν μυριάδας ἀνδρῶν, προέπιμψαν μέχρι τῆς τελευταίας κατοικίας του ὁ υἱὸς του καὶ ὀλίγοι περίεργοι. Τὰ ἐπεισόδια ὧν συνέπεια ὑπῆρξε τὸ οἰκτρὸν τοῦτο τέλος, εἶνε πασίγνωστα: Ὁ Βαζαῖν παραδοὺς τὴν φρουράν τοῦ Μέντζ, ἀπῆλθεν εἰς Γερμανίαν αἰγμάλως. Παλινεστῆσας εἰσῆλθεν εἰς διπλὴν, παμψηφεί δὲ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου εἰς στρατιωτικὴν καθάϊραν καὶ θάνατον, παρὰ τὴν λαμπρὰν συνηγορίαν τοῦ δικηγόρου του Λασσώ, ὅστις ἠγόρευσεν ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

Ὁ Μάκ-Μαὼν ἐχάρισεν εἰς τὸν πρῶτον στρατάρχην τὴν ζωὴν καὶ ὁ Βαζαῖν καθείρχθη ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς ἁγίας Μαργαρίτας. Ἀλλ' ἐκεῖθεν ἐδραπέτευσεν διὰ πλοίου τῇ βοήθειά τῆς συζύγου του καὶ ἐσώθη εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου καὶ διέτριβεν ἔκτοτε. Ἡ κατωτέρω διήγησις τῆς ἀποδράσεως ταύτης τοῦ Βαζαῖν ἐγράφη ὑφ' ἐ-

νὸς τῶν γλαφυρωτάτων συγχρόνων Γάλλων λογογράφων, τοῦ Guy de Maupassant ἄρτι ἐπισκεφθέντος τὸν ἐν τῇ Μεσογείῳ νῆσον τῆς ἁγίας Μαργαρίτας ἐφ' ἧς κεῖται τὸ φρούριον, ἐν ᾧ εἶχε καθειρχθῆ ὁ Βαζαῖν]

... Ἐντὸς ὀλίγου τὸ πλοῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπὸ τὸ φρούριον τῆς ἁγίας Μαργαρίτας πέ-
ραμα. Τὸ δεξιὸν τοῦ φρουρίου τεῖχος φθάνει μέ-
χρι τῶν ἀλιπληγῶν βράχων, ἡ κορυφή δ' αὐτοῦ
δὲν ὑπερβαίνει πολὺ τὸ μέτριον ὕψος τοῦ ἐδά-
φους τῆς νήσου. Φκίνεται ὡς κεφαλὴ χωμένη
ἐντὸς δύο ὀγκωδῶν ὤμων. Ἡ θέσις ἐξ ἧς κα-
τῆλθεν ὁ Βαζαῖν διακρίνεται κάλλιστα. Δὲν
εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰνέ τις δεξιὸς ἀκροβάτης, ὅ-
πως διολισθήσῃ διὰ τῶν εὐεπιβάτων τούτων
βράχων. Τὰ κατὰ τὴν ἀποδράσιν τοῦ Βαζαῖν
μοὶ ἀφηγήθη ἀνὴρ δυνάμενος νὰ γνωρίζῃ τὰ
κατ' αὐτήν. Ὁ στρατάρχης ἔζη ἐλεύθερος σχε-
δόν, ἐδέχετο δὲ καθ' ἐκάστην τὴν σύζυγον καὶ
τὰ τέκνα του. Ἡ κυρία Βαζαῖν, γυνὴ φιλοκί-
δυνος καὶ ἀποφασιστικῆς, ἐδήλωσε πρὸς τὸν σύ-
ζυγόν της ὅτι θὰ ἀπῆρχετο μετὰ τῶν τέκνων
τῶν, ἂν δὲν ἐπείθετο νὰ δραπετεύσῃ, ὑπέβαλε
δ' αὐτῷ καὶ τὸ σχέδιόν της. Κατ' ἀρχάς ὁ
στρατάρχης ἐδίσταζε νὰ πεισθῇ ἀναλογιζόμενος
τοὺς κινδύνους τῆς φυγῆς καὶ ἀμφιβάλλων περὶ
τῆς ἐπιτυχίας· ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι ἡ σύζυγός
του ἐσκόπει νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασίν
της, συγκτενευσεν. Ἐκτοτε καθ' ἐκάστην εἰσ-
ῆγαντο εἰς τὸ φρούριον ἄθυρματα διὰ τὰ παι-
δία, ὁλόκληρον μικροσκοπικὸν γυμναστήριον δω-
ματίου.

Τὸ σχοινίον, ὅπερ ἔμελλε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς
τὸν στρατάρχην, κατεσκευάσθη ἐκ τῶν ἀθυρμά-
των τούτων. Κατεσκευάσθη βραδέως, ὅπως μὴ
διεγερωσιν ὑπὸνοιαι, εἴτα δ' ἐκρύβη εἰς τινα
γωνίαν τοῦ περιβόλου τῆς εἰρατῆς ὑπὸ χειρὸς
φιλίας. Τότε προσδιωρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς ἀπο-
δράσεως· ἐξελέγη δ' ἡ Κυριακή, διότι ἡ ἐπί-
βλεψις κατ' αὐτήν ἦτο ἡττον αὐστηρά. Ἡ κυ-
ρία Βαζαῖν ἀπῆλθεν ἐπὶ τινα χρόνον τοῦ φρου-
ρίου. Ὁ στρατάρχης συνήθως περιεπάτει μέχρι
τῆς ὁγδόης ὥρας ἐν τῷ προαυλίῳ μετὰ τοῦ
διευθυντοῦ τῆς φυλακῆς, ἀνδρὸς φιλόφρονος οὐ
ἡ ἀναστροφή τὸν νῆχαρίσται μεγάλως, κατό-
πιν δ' ἐπανήρχετο εἰς τὰ δωμάτιά του, τὰ ὁ-
ποῖα ὁ δεσμοφύλαξ ἔκλειε διὰ τῶν μοχλῶν καὶ
ἀσφαλιστικῶν ἀλύσεων ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ προϊ-
σταμένου αὐτοῦ. Τὴν ἐσπέραν τῆς ἀποδρά-
σεως ὁ Βαζαῖν προσποιήθη ὅτι ἠδικιᾶται καὶ
ἀπεσύρθη εἰς τὸ οἰκημὸν τοῦ μίαν ὥραν ταχύ-
τερον τοῦ συνήθους. Μόλις ὅμως ὁ διευθυντὴς
ἀπεμακρύνθη ὅπως φέρῃ τὸν δεσμοφύλακα νὰ
κλείσῃ τὴν θύραν, ὁ στρατάρχης ἐξῆλθε τα-
χείως καὶ ἐκρύβη ἐν τῇ αὐλῇ. Ὁ δεσμοφύλαξ
ἔθηκε τὸν μοχλὸν εἰς τὴν θύραν φυλακῆς κενῆς,
πάντες δ' ἀπῆλθον ἡσυχοὶ εἰς τὰ ἴδια. Περὶ

τὴν ἐνδεκάτην ὁ Βαζαῖν ἐξῆλθε τῆς κρύπτης του, φέρων τὴν σχοινόπλεκτον κλίμακα. Προσέδεσεν αὐτὴν καὶ κατέβη μέχρι τῶν βράχων. Ἄμα τῇ αὐγῇ συνεργός τις ἀπέσπασε τὸ σχοινίον καὶ ἔρριψεν αὐτὸ κάτω τοῦ τείχους. Περὶ τὴν ὁγδόην καὶ ἡμίσειαν ὁ διευθυντὴς ἀπορῶν πῶς ὁ Βαζαῖν, ὅστις ἐξήρχετο ἐνωρίτατα, ἔμενεν ἀκόμῃ ἐν τῷ δωματίῳ του, ἐζήτησε πληροφορίας. Ὁ θαλαμηπόλος τοῦ στρατάρχου ἠρνήθη νὰ εἰσέλθῃ παρὰ τῷ κυρίῳ του. Περὶ τὴν ἐνάτην τέλος ὁ διευθυντὴς διέρρηξε τὴν θύραν. Ὁ κλωθὸς ἦτο κενός. Ἀφ' ἐτέρου, ἡ κυρία Βαζαῖν, πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου αὐτῆς, ἀπῆλθεν εἰς ἀνεύρεσιν προσώπου, ὀφείλοντος ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν Βαζαῖν, καὶ ἐκανόνισε μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς ἀποδράσεως. Εἶτα δὲ μετέβη εἰς Γένουαν, ὅπου ὑπὸ πλαστὸν ἔνομα ἐνκύλωσεν, ἐπὶ τῇ προφάσει ἐκδρομῆς εἰς Νεάπολιν, μικρὸν ἰταλικὸν ἀτμόπλοιο, ἀντὶ χιλίων φράγκων καθ' ἐκάστην. Ἡ ναύλωσις ἐγένετο διὰ μίαν ἐβδομάδα, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡδύνατο νὰ παραταθῇ δι' ἴσον χρονικὸν διάστημα καὶ τὸ πλοῖον ἐξέπλευσεν. Μόλις ἄμα ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος, ἡ περιηγῆτρια ἐφάνη μεταμελομένη καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ πλοίαρχου νὰ πλεύσῃ εἰς Κάννας, ὅπως παραλάβῃ τὴν ἀνδραδέλφην της. Ὁ κυβερνήτης συγκατένευσε προθύμως καὶ τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς ἠγκυροβόλει ἐν τῷ ὄρμῳ τοῦ Ζουάν. Ἡ κυρία Βαζαῖν ἀπέβη εἰς τὴν ξηρὰν συνιστώσα εἰς τοὺς ναύτας νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσι μετὰ τῆς λέμβου. Ὁ πιστὸς αὐτῆς συνεργὸς ἀνέμενεν αὐτὴν μετ' ἄλλης λέμβου παρὰ τὸν περίπατον τῆς Κροαζέτ, διέπλευσαν δ' ὁμοῦ τὸ στενὸν πέραμα τὸ χωρίζον τὴν ξηρὰν ἀπὸ τῆς νησίδος τῆς ἀγίας Μαργαρίτας. Ὁ σύζυγός της εὕρισκετο ἐπὶ τῶν βράχων, μὲ καταξέσχισμένα ἐνδύματα, μεμωλωπισμένον ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ αἰμοφύρτους τὰς χεῖρας. Ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ἦτο τρικυμιώδης ἠναγκάσθη νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπως φθάσῃ μέχρι τῆς λέμβου, ἥτις θὰ συνστρίβετο ἂν ἐζήτηί νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν ἀκτὴν. Ὄταν ἐπανῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν, ἡ λέμβος ἐγκατελείφθη, διεθυνώθησαν δ' ἐν τάχει πρὸς τὸ πρῶτον πλοίαριον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον. Ἡ κυρία Βαζαῖν εἶπε πρὸς τὸν πλοίαρχον ὅτι ἡ ἀνδραδέλφη της πάσχουσα δὲν ἡδύνατο νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, δεικνύουσα δὲ τὸν στρατάρχην προσέθηκεν :

— Ἐπειδὴ δὲν ἔχω ὑπηρετήν, ἐπῆρα αὐτόν. Ὁ βλάξ ἔπεσε ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους καὶ ἔγεινεν εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν βλέπετε. Στείλατέ τον, σὰς παρακαλῶ, μαζί με τοὺς ναύτας νὰ πλυθῇ καὶ νὰ ἐμβαλῶσιν τὰ φορέματά του.

Ὁ Βαζαῖν κατεκλίθη ἐπὶ τοῦ καταστρώ-

ματος, τὴν δὲ αὐγὴν τῆς ἐπιούσης ἀνήχθησαν εἰς τὸ πέλαγος. Ἡ κυρία Βαζαῖν μετέβαλε σχέδιον, προσποιηθεῖσα δὲ τὴν ἀσθενῆ, ἐπανῆλθεν ἐκ νέου εἰς Γένουαν. Ἀλλ' ἡ εἰδήσις τῆς ἀποδράσεως εἶχε διαδοθῇ, τὸ πλῆθος δὲ συναθροισθὲν ὑπὸ τὸ ξενοδοχεῖον ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ ἐμμανῶς. Ὁ ξενοδόχος ἔντρομος ἐφυγάδευσε τοὺς ξένους διὰ μυστικῆς τινος θύρας.

Τὴν διήγησιν παρέθηκα, ὥς μοι ἐγένετο, ἀλλ' οὐδὲν περὶ τῆς ἀκριβείας αὐτῆς δύναμαι νὰ βεβαιώσω.

Ο ΜΟΖΑΡΤ

Παιδικὴ ἀνάμνησις

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἦτο μὴν Ἰανουάριος τοῦ 1832. Ὁ ἑξοχος θίασος, ὅστις παρίστανε τότε ἐν τῷ Ἰταλικῷ θεάτρῳ, περιελάμβανε τὰ ἑνδοξα ὀνόματα τῆς Μαλιβράντ, τῆς Γρίζιν, τοῦ Ρουβίν, τοῦ Λαμπλά, τοῦ Ταμπουρίνη καὶ ἄλλων πολλῶν. Αἱ παραστάσεις διεξήγοντο μετ' ἐντελείας σπανιωτάτης. Ἡμῖν τότε δέκα τριῶν καὶ ἡμίσεως ἐτῶν ἐξεπαιδευόμεν δ' ἐν τῷ λυκείῳ τοῦ Ἀγ. Λουδοβίκου καὶ εἶχον τὴν τιμὴν (διότι καὶ τὰ παιδιὰ ἔχουσι τὰς τιμὰς των) νὰ ἀποτελῶ μέρος τοῦ ὁμίλου τῶν μαθητῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἐπιμελείας των δικαιοῦνται εἰς ἐξόδους ἐξαιρετικὰς. Ἠγάπων τὴν μουσικὴν ἐμπασθῶς καὶ ἡ μήτηρ μου, ἡ ὁποία ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ἡδύνατο νὰ ἀνταμείψῃ κάλλιον τὴν ἐπιμελείαν μου ἢ διὰ τούτου, μοι ἀνήγγειλεν ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐμέλλομεν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν παράστασιν τοῦ *Don Zouán* ἐν τῷ Ἰταλικῷ θεάτρῳ. Ἡ εὐτυχία μου ὑπῆρξε τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε ἀμέσως ἔχασα τὴν ὁρεξίν μου καὶ ἡ μήτηρ μου μὲ ἠπειλῆσεν ὅτι «δὲν θὰ μὲ πάρῃ εἰς τὸ θέατρον» ἂν δὲν φάγω. Πρὸ τοιαύτης ἀπειλῆς, ἤμην ἱκανὸς ἥρωϊκῶς νὰ καταβροχθίσω ὅ,τι καὶ ἂν μοι προσέφερε. Ἐγευματίσκα λοιπὸν πειθαρχικώτατα, καὶ ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ βαίνοντες πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας ! Ἐνόμισα ὅτι ἐμέλλον νὰ εἰσέλθω ἐντὸς ἱεροῦ. Πράγματι δὲ μόλις εἰσήλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν, κατελήφθη ὑπὸ ἱερὰς τινος φρίκης, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ παραστῶ εἰς ἐπιβάλλουσιν καὶ φοβεράν μυσταγωγίαν. Ἐν συγκεχυμένῃ καὶ πρωτοφανεῖ συγκινήσει, κατελήφθη συγχρόνως ὑπὸ ἀναμίχτου αἰσθημάτων πόθου καὶ φόβου. Ἐτοποθετήθημεν εἰς θεωρεῖον τετάρτης σειρᾶς. Οἱ γλίσχροι πόροι τῆς μητρὸς μου, ἥτις εἰργάζετο διὰ νὰ συντηρῇ τὰ τέκνα της, δὲν μᾶς ἐπέτρεπον νὰ ἀξιῶμεν καλλιτέραν θέσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ μετέβημεν εἰς τὸ θέατρον ἐνωρὶς μᾶς ἐτοποθετήσαν εἰς τὸ